ГОДИНА XLIII ЦЕТИЊЕ, понедјељак 29. децембра 1914. БРОЈ 71.

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима и полаже у напријед.
Појединн број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, *Journal Officiel*, paraissant régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service. On s' abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA, *Cettigné, Monténégro.*

L' abonnement pour le pays 8; pour l' Autriche-Hongrie 12 Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an.
La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Администрацији „Гласа Црногорца" на Цетиње.
Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број до пет цифара на петит слова по 4 паре, гармонд слова 6 пара; цицеро слова 8 пара — за један пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед назначене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако појединo оглашавање.

Власник: Државна Штампарија. Излази суботом Уредник и одговорни уредник: Вељко Милићевић

ГОВОР
Његовог Величанства Краља Господара
на Бадње вече у Никшићу:

Уз ове, узвишеним споменом освештане палице; уз ове српске бадњаке, вином поквашене и житом засуте, видим у давној прошлости витлејемске пастире, како пире веселе ватре у славу Спаситељева Рођења, и сједим на слами, подобној оној, на којој је пресвета Богородица повила Сина, Избавитеља рода људскога.

Славим Бога и клањам се светом Његовом Рођењу!

Преко бадњака видим још и слику Мојега великога претка, Владике Данила, гдје, у повратку из ропства из Зете, призива к себи црногорске витезове, да га свете, да свете потлачену домовину, да свете увриједјену православну вјеру, да свете оскрнављене цркве и манастире и подјармљену браћу и јунаке српске. Видим га, гдје оружа Мартиновиће, Бориловиће, два Новака и кнеза Дупиоског. Видим земљу очишћену од домаћег крвника. Видим уздигнути крст на храмовима црногорским. Видим све муке и патње, које је претрпио Мој народ за милу слободу и независност српску и балканску.

Хвала и слава минулим покољењима јуначке Моје земље за невиђене и нечувене њихове жртве, за дивно и свето насљеђе које нам оставише!

Какве још слике, драга Моја ђецо, Црногорци, иза оних од прошлости видим покрај ове ватре? Видим оне из садашњости. Неке тешко вриједјају Моје очинско срце, јер у њима видим толико и толико домова, у којима се ноћас сузе роне, у којима удовица тјеши сирочад за погинулим оцем и хранитељем, у којима остаралим родитељима нема већ ко бадњак уносити. На обалама Кира, Бојане, Брегалнице и хладне Дрине, ти мили њихови и Моји, вјечни сан ноћас бораве и Богу се моле са Тарабоша и Романије за милу домовину Црну Гору и за васколико наше драго Српство.

Слава им и помен вјечни!

Драга Моја ђецо, те слике јако потресају Моју душу! Скоро би је и разњежиле, да Ми опет срце није препуњено надом, радошћу и поносом кад вас гледам око себе, — вас, које сам из свијех јединица Моје храбре војске, као њене представнике, нарочито позвао, да са Мном, Вашим Краљем и Оцем, и Вашом Мајком, Краљицом Миленом, овај Божић заједно прославите, у породичном кругу, пошто Црна Гора и Моја кућа вазда сачињавају један исти дом, једно и исто огњиште, и у добру и у радости, и у муци и невољи.

Да, радостан сам, ђецо, што у старе Моје дане налажем с вама српски бадњак у нашем лијепом Оногошту, који ваши очеви и Ја очистисмо од непријатеља. Радостан сам, што доживјех и очима видјех оживотворен сан Моје младости: Освећено Косово и удружене балканске народе, који моћ Турске отиснуше са нашега Балкана. Турска је, ђецо, за нас сад покојна. А о слому и заслуженој казни другог нашег тлачитеља ревносно ради, уз помоћ својих савезника, славна и непобједива руска војска. И он ће брзо дочекати црну судбу Турске. Мучки нам је убијао све што нам бијаше мило и свето. На правди Божјој насрнуо је на драгу нам Србију, из које се крваве главе вратио као и са нашега Грахова, из Пљеваља, Чајнича, Фоче и Будве, од куда га одбише ваше храбре мишице.

Јуначка Моја ђецо, овај се страшни рат продужује, и не зна се колико ће још трајати, али се зна, али је очигледна и поуздана наша побједа! Славодобитни ћете се вратити вашим домовима, да навијек у њима живите мирни, силни, поносити, срећни и богати, загрљени у свесрпском великом колу дуж цијеле Немањине државе.

Клањајући се Христовом Рођењу, Ја приносим Свевишњем Моје топле молитве, да милост и благослов излије на вас, на српске напоре и оружје, и подижем ову чашу за срећу и даље успјехе цјелокупне удружене српске војске, за здравље нашега моћног покровитеља Цара Николе и наших савезника!

Господину РИСТУ ПОПОВИЋУ,
Заст. Предсједника Министарства
ЦЕТИЊЕ.

Од срца захваљујем Теби и Твојим друговима на лијепој и милој Ми честитци. Желим, да задовољно и срећно прославите празнике светог Христовог Рођења, и да заједно са Мном брзо дочекате крунисање садашњих надчовјечанских мука Мојега драгога народа у остварењу наше завјетне мисли.

КРАЉ.

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ
НИКШИЋ.

У име својих другова и своје, част ми је поднијети Вашем Величанству наше понизне честитке приликом Бадње Вечери и божићних празника с најискренијим жељама за дуг и срећан живот Вашег Величанства, Њеног Величанства Краљице и Узвишеног Вам Дома, и за остварење Вашихваздашњих идеала.

Заст. Мин. Предсједника,
Министар Финансија
Р. Поповић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ вратио се јуче по подне на Цетиње.

— Поводом римокатоличке Нове Године измијењане су између Његовог Величанства Краља, Њег. Вел. Краља Италије, Њег Вел. Краља Велике Британије, Њег. Вел. Краља Белгије, Њ. Вел. Талијанске Краљице Мајке Маргерите, Њег. Екс. Предсједника Француске Републике, Њ. Св. Папе, Њ. Екс. Предсједника Сјеверно-америчких Сједињених Држава веома топле телеграфске честитке.

— Г. маркиз Негрото, овдашњи талијански посланик, отпутовао је на краће одсуство, а у дужности ће га заступати до повратка секретар посланства г. маркиз Патерно.

НАРЕДБА

свијем органима Министарства Просвјете и Црквених Послова

Још 31. јануара 1907, г. под бројем 156., по предлогу Министарства Унутр. Дела, упутио сам наредбу свим органима просвјетне струке о употреби телеграфа у званичној преписци. У истој наредби је речено: да се подручно ми чиновништво служи телеграфом у преписци за службена а нехитна питања, извјештаје, саопштења, па и за разне молбе, често пута приватног карактера, што би се све морало чинити писмено, путем поште; да је телеграфска преписка дозвољена само за хитне и неодложне послове, па и за те послове да преписка буде што краћа, без непотребних титула, наслова, потписа занимања и т. д. и напошљетку упозорен је сваки чиновник који у будуће безразложно употребљава телеграфску преписку, да ће бити кажњен плаћањем таксе за дотичне телеграме.

Међутијем, мјесто да се по горњој наредби поступа и употреба телеграфа, нарочито у данашње ратно вријеме, сведе на најхитније и неодложне случајеве, прешло се у другу крајност и дошло до тог, да се скоро сва, па ма и најневажнија преписка води телеграфским путем. Таква телеграфска преписка не само што не чини, да се пословима вођеним на та начин, даје већа важност у брзини рјешавања од осталијех, већ нагомилава у Министарству непотребни рад, који иде на штету општих послова, за чије је рјешавање потребно и слободног времена и више прецизности, које у телеграфској преписци најчешће не може бити.

Да би се свему горњему стало на пут, овијем поново наређујем свијем органима просвјетне струке, да се горње наредбе строго придржавају, како би избјегли пошљедице непридржавања исте.

Број 5469

Цетиње, 18. децембра 1914. год.

Министар
Просвјете и Црквенијех Послова,
Гавр. М. Церовић.

Прослава Божића у Никшићу

Њихова Величанства у средини војске и народа

Никшић, 26. децембра.

Господар и Краљица са узвишеним кћерима приспјели су у Никшић у недјељу 21. о. мј. у 4 часа по подне. Пред Двором их је дочекала постројена војска са народом, грађанством оба пола, представницима власти и ђацима свијех школа. Звона су звонила, а са „Требјесе" је избачен 21 топовски метак. Војска и маса свијета, која се слегла на великом простору пред Двором, поздрављаху Њихова Величанства бурним дуготрајним клицањем. Господар је по изласку из аутомобила са дворских степеница присутнима гласно саопштио радосне вијести са бојишта наших савезника. Рекао им је, да је коначни успјех наше праведне ствари обезбијеђен.

Бадње вече прослављено је по старим нашим народним и хришћанским обичајима. Краљев Двор био је и у овим приликама средиште народних нам предања. У њем бијаху око узвишених домаћина скупљени представници свијех јединица наше војске, високи војни, црквени и грађански главари. У 6 час. у вече у великој оџаклији, у којој је била наложена ватра, бијаху присутни Господар и Краљица, Књагињице Ксенија и Вјера, епископ Кирил, министар Пламенац, генерали Јанковић и Нешић од стране Врховне Команде, дивизијар Мартиновић, војвода Стево Вукотић, бригадир Вучинић, обласни управитељ Гојнић, дворско чашништво и већи број осталих војних и грађанских главара. Господар је запалио воштаницу, призвао благослов и милост Свевишњега у помоћ на Своју војску, народ и Свој Дом, и по томе је, праћен од генерала Јанковића и Нешића, као и од осталих војних и грађанских високодостојника, унио бадњаке. Краљица их је све редом посипала житом. У наоколо стајаху у великом броју војници, представници свих војних јединица, са официрима. Иза тога сви војници редом унијели су по једну лаворову гранчицу и полагали је на огањ крај бадњака. Краљица их је све посипала житом, док су их у повратку од оџаклије Књагињице Ксенија и Вјера једнога по једног даривале неранџама. Преосвештени Епископ Кирил благословио је бадњаке, окадио их тамјаном и измирном, благословио је и све присутне: узвишене домаћине, цио Краљев Дом, војску, главаре и народ, па је отпјевао „Рождество твоје" и „Дјева днес". У дугачком дворском коридору испред оџаклије била је постављена трпеза, за којом бијаше око 160 званица: војника, официра и представника мјесних власти. Краљ је по свршетку обреда Бадњег Вечера држао говор, који на другом мјесту саопштавамо. Краљев говор попраћен је од присутних одушевљеним клицањем.

Њихова Величанства присуствоваху на вечери са узвишеним кћерима у кругу војника и главара. По вечери Њихова Величанства, праћена од Својих кћери, обилазила су за трпезом редом све војнике и веома се милостиво с њима разговарала. Господар је том приликом пред представницима Своје храбре војске дуго говорио Њему својственим лаким и разумљивим начином о славној црногорској прошлости, о идејама данашњег великог рата, о успјесима и новим подвизима српског оружја, о ратним страхотама и мукама и о сјајној будућности нашега племена. Војници и сви остали присутни пажљиво и са заносом слушаху свакоју Његову ријеч, која је била извађена из дубине народне душе. Краљ је у више махова дао израза дубоком болу који трпи, добро знајући колико мука у овим приликама подноси Његова храбра војска, Његов мили народ. Дуготрајним клицањем и изјавама синовље захвалности на очинском старању и пажњи била су Њихова Величанства испраћена од војника и официра, Њихових драгих гостију, кад су се по вечери са присутнима опростила и пошла на починак. Сјутрадан, рано на Божић, у Саборној Цркви служена је архијерејска литургија, на којој је присуствовао Господар са генералима, осталим великодостојницима, војском и многобројним народом. По служби Божјој у Двору су примана чиститања. Пространи никшићски двор био је препун војске и народа и њихових главара. Честитаху Господару и Краљици, који их очинском љубављу и срдачношћу примаху; честитаху узајамно једни другима срећни и велики Божић, који доноси цијелом Српству слободу и уједињење. У 10 часова служен је ручак војницима. За вријеме ручка у име присутних официра и војника дивизијар Мартиновић поздравио је Господара овим говором:

„Славни Господару, честити Краљу и мили наш оче!

Синоћ су представници Твоје храбре војске с Тобом заједно у Твојем свијетлом Двору унијели веселе српске бадњаке и положили их на Твоје огњиште, на огњиште све Црне Горе, јер као што смо ми душом и срцем Твоји, све Твоје је и наше. Том смо те приликом чули и видјели по подобију патријарха и учитеља, гдје нам причаш о Витлејему, о светом Рождеству, о патњама црногорске цркве и дугом страдању српском. Рука Твоје вјерне сапутнице и сатруднице Твојега, великим и славним дјелима, испуњенога живота, — рука наше узвишене Краљице и Црногорске Мајке посипала је нас и бадњаке житом, а обоје сте нас предусрели оном родитељском љубављу која се не заборавља. Ваше Величанство! Ви нијесте пропустили прилику да се синоћ не сјетите жртава овога рата и да болу Ваше душе не одате одјека у сјећању удовица, сирочади и самораница. Хвала Ти, њежни оче Црне Горе! Али, милу Краљу наш, увјери се, да, и ако су наши редови добро проријеђени, остаје нас довољно, да отпочену борбу још са већом смјелошћу, стрпљењем и издржљивошћу продужимо, да душмана добијемо и да домовину на најзавидније мјесто у подвизима јунаштва уздигнемо. Ниједан од нас није заборавио, нити ће икада заборавити аманет Твојега великога претка хероја и мученика Владике Данила, чија рука прва упали свијећу српскога препорођења и освијетли нам сретне путеве, којима си нас водио да Косово светимо, да Српство проширимо, да Балкан ослободимо. Слава њему, слава Теби и Твојем Дому, расаднику великана!"

Здравица је попраћена одушевљеним ускликом: Живио Господар!

Генерал Јанковић, Шеф Врховног Штаба црногорске војске, напио је за вријеме ручка Господару дивну патриотску здравицу, поздравивши Врховног Команданта у име српске војске, у име официра из Врховне Команде и у име своје. Његова здравица примљена је и саслушана од присутних веома одушевљено.

По ручку Господар се са Својим узвишеним кћерима и са генералима на аутомобилу извезао до болнице, гдје је посјетио рањенике и болеснике. Свакојега од њих обдарио је са по 10 перпера. Господар је примио и породице пребјегле из Херцеговине, и све њихове чланове Краљ и Краљица такође су новчано обдарили. Њено Величанство послала је као Свој божићни дар по 30 перпера свакој црногорској кући, из које је понеко погинуо у овоме рату са Аустријом.

Њихова Величанства повратила су се из Никшића у суботу по подне, одушевљено испраћена од војске и народа.

Од Врховне Команде примили смо ово саопштење:

Непријатељ је у току 25. и 26. децембра био развио нарочиту енергију противу Ловћенскога Одреда и поред артиљеријскога дејства, предузимао је мјестимично и пјешадијски напад, али су га свуда одбиле наше храбре трупе са великим губитцима.

На осталим фронтовима није било важнијих догађаја.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент, г. генерал Н. Потапов примио је ова службена саопштења:

Петроград, 22. децембра у 3·25 по подне. — На цијелом фронту лијеве обале Висле води се жестока артиљеријска борба. Неколики покушаји Нијемаца, да продру на Бзури остали су без успјеха. Ноћу 20. децембра опазили смо да Нијемци покушавају да пријеђу Бзуру код замка Козлеви—Бискупи. Видећи да се непријатељ прикупља, дјелови једнога од наших храбрих пукова, заобилазећи непријатеља, *бацише се без и једног метка бајонетима на њ* и ту, у правом клању, истријебише неколико стотина људи: само неколицини њих успјело је да сачувају свој живот предајом у наше ропство.

Око 3 сата по подне 20. децембра једна је њемачка пјешадијска бригада започела наступање пут наших позиција код Боржимова, сјеверо-источно од Болимова; за тим је слиједио јуриш од стране непријатеља. Артиљеријском ватром, коју смо на њега концентрисали, и контра-нападом на бајонет, одбили смо непријатеља уз огромне губитке његове.

Жестока се је борба развила ноћу и трајала све до зоре 20. децембра у рејону сјеверо источно од Раве, при чему смо успјели да избацимо непријатеља из једног дијела шанчева, које је он раније био заузео.

Дошло је такођер до борбе код имања Гашек, западно од Иновлоћа и југоисточно од Малогошта, код Вољмина, гдје смо одбили непријатељске нападаје.

У Галицији продужавају се бојеви у рејону Горлице—Закличин. У рејону пријелаза Ужок и Росток ми смо се успјешно пробили напријед, одбацивши непријатеља, који је одступио у великом нереду. Ту смо изнова заробили до 2.000 војника с официрима и митраљезима. Неколико се чета непријатељских предало у потпуном саставу. Аустријанци који одступају од Ужока бацају по путовима оружје и опрему.

Наше се наступање продужава у Буковини.

На кавкаском фронту, код Сарикамиша, води се бој с пређашњом жестином. У Ардаганском рејону и Олтинском правцу није дошло 19. децембра до сукоба.

На осталим фронтовима нема промјене.

Петроград, 23. децем. у 1·40 по подне. У току 21. децембра није било значајнијих промјена на фронту лијеве обале Висле. На неким дјеловима дошло је само до обичне артиљеријске паљбе и дјелимичних бојева.

Особито је упорна била борба у рејону Болимова ноћу између 20/21. децембра. Нијемци су послије енергичног напада упали овдје у један од наших шанчева, али су у нашем против-нападу били избачени из њега. Ту смо заплијенили 6 митраљеза и заробили много војника.

У Западној Галицији у току 20. децембра, ми смо, продирући напријед опет заробили преко 1.000 војника и заплијенили неколико топова и митраљеза. У рејону Ужок ми смо исто тако заробили много војника и заплијенали неколико топова и митраљеза. *Овдје нам се предао у туној опреми цио један баталијон с 11 официра.* У том истом рејону *пао је у наше руке цио штаб једне од колона, а међу рањеницима и начелник штаба са свима документима.* На крајњем лијевом крилу, наша је војска, прешавши сву Буковину, заузела град Сучаву, близу саме аустро-румунске границе.

На кавкаском фронту водила се 19. децембра жестока битка *с видним успјехом за нас.* Непријатељ се држао упорно, *али је у борби с нашим храбрим трупама заробљен цио 50. турски пук, с командиром и 15 официра*, а заплијењено је тога пута много топова и митраљеза. Битка је настављена 20. децембра. Наша је војска заузела неколико турских позиција, а на једном од заузетих пријелаза ми смо отели 3 турска митраљеза и заробили више од 700 војника. На другом мјесту једна чета једнога од славних кавкаских пукова бајонетима је пресјекла одступницу двјема турским четама и заплијенила 4 брдска топа.

Ма да је наша војска морала да дјејствује под особито тешким условима, на јаким мразевима и у дубоком снијегу, *на висини од 3.000 метара*, дух је у њој врло бодар: она је тражила битку.

Битка код Сарикамиша трајала је цио дан и ноћ 20. децембра с великим упорством. Турци су имали огромне губитке. У осталим ре-

јонима није било у току потоња 24 сата знатнијих сукоба.

Наша је војска у зору 21. децембра напала Ардаган и у вече, послије упорне борбе, избацила Турке из њихових шанчева, нанијевши им велике губитке.

Код Сарикамиша битка се развија за нас врло повољно.

Стигао је извјештај, да су Турци 21. децембра у упорној битци под Ардаганом претрпјели савршен пораз. Наша је војска заузела Ардаган и гони разбијеног непријатеља.

Петроград, 23. децембра у 11 сати у вече. На лијевој обали Висле продужила се је обична артиљеријска паљба.

У околини Болимова, код Ворнижова и јужно од њега дошло је само до дјелимичних бојева.

У Галицији нема знатнијих промјена. На пријелазу Ужок наша је коњица напала Аустријанце у њихову одступању. Не обзирући се на сњежну вијавицу и путове зазуте снијегом, ми смо у том нападају заробили 10 официра, *с начелником одреда на челу* и више од 450 војника.

Петроград, 24 децембра у 10·5 у вече. **На кавкавском фронту под Сарикамишем нанесен је потпун пораз турској војсци. Девети турски корпус уништен је. Командант корпуса Хасан-паша, начелници 17., 28 и 29. дивизије, два заступника начелника дивизије са својим штабовима, више стотина официра и мноштво војника пали су у наше ропство. Губитци турски у мртвима и рањенима огромни су. Ми смо заплијенили много топова, митраљеза, ратног материјала и кола. Чета једног од наших храбрих пукова заробила је сву вишу команду 9. корпуса. Наша храбра војска побједоносно гони остатке 10. корпуса, који покушавају да се бјегством спасу.**

Код освојења Ардагана један од сибирских пукова јурнуо је на коњима пут непријатеља и сасјекао двије турске пјешадијске чете.

Четврта чета истога пука отела је барјак 8. пјешачког цариградског пука. Турци хитно одступају од Ардагана у разним правцима.

На осталим фронтовима нема промјене.

Петроград, 25. децем. у 1·20 по подне. У млавском правцу наша је војска организовала изненада напад на једно село, западно од друма Прасниш—Млава, близу Грудуска. Пошто је заузела то село, непријатеља је бајонетом уништила, а оно што је живо претекло, заробила.

На лијевој обали Висле продужава се обична артиљеријска и пушчана паљба. Дјелимични бојеви до којих је дошло у рејону Боржимова још се нијесу завршили.

У Галицији нема знатнијих промјена.

У Буковини наше је наступање настављено, и ту смо заузели неколико важних тачака јужно од Зелетина. 21. децембра заузели смо још неколико тачака на путовима, који воде према Гура—Хумори, а 22. децембра освојили смо послије борбе Гура—Хумору и Букшоју. *Обје ове посљедње тачке леже на најбољем путу, који води из Буковине у Трансилванију.*

Петроград, 26. децем. у 2·50 у јутро. На лијевој обали Висле у току 24. децембра владало је у главном затишје. Само на фронту Суха—Болимов дошло је до дјелимичне борбе.

Да се приближе нашим позицијама, Нијемци су покушали да промијене опсадни начин борбе и да се помоћу лагума и под заштитом оклопа пробију напријед.

У рејону села Сухе, Нијемци су, завладали 24. децембра једним дијелом наших шанчева, али су већ сјутрадан зором избачени на бајонет из њих. Том приликом ми смо заплијенили 5 митраљеза и заробили више војника.

У Галицији нема знатнијих промјена.

У Буковини се наше наступање продужава.

Петроград, 26. децем. у 10 сати у јутро. На лијевој обали Висле борба на фронту Суха—Фолварк Тогели узима све упорнији изглед. Нијемци, не обзирући се на своје тешке губитке, на овом дијелу фронта нападају упорно нашу линију. Мјестимично им успије, да узму по који наш предњи шанац, али за кратко вријеме морају га, готово увијек због наших бајонетских контра-напада, напустити не доспијевајући да се у њему утврде. Тако је у рејону Фолварк Тогели непријатељ упао 25. децембра у наше предње шанчеве, али је одмах из њих избачен и том је приликом заробљено неколико официра и више од 100 војника.

У Буковини ми смо 25. децембра заузели град Кимполунг. На тај је начин у току посљедњих 8 дана наша војска, оперишући пут пограничног гребена, који дијели Буковину од Угарске, заузела све важније пограничне тачке. *За то вријеме ми смо заробили више од 1000 Аустријанаца и заплијенили много разноврсних трофеја.*

На осталим дјеловима фронта нема промјене.

У Црном Мору наша је крстарица и једна оклопница опазила, да се пут Синопа приближује турска крстарица, типа „Меџидије". За њом је ишао транспорт у правцу истока. Чим су нас опазили, турски су бродови окренули на запад, настојећи да се сакрију, *али им је транспорт достигнут и потопљен, а крстарица је успјела да умакне.*

Петроград, 26. децембра у 10 сати у јутро. На кавкаском фронту, у боју код Ардагана, 21. децембра, *разбијени су и распрштени дјелови турске војске, који припадају првом турском корпусу, са сједиштем у Цариграду.* Под Ардаганом опажено је много башибозука, који је превезен из Европске Турске. Наша је војска заплијенила много ратног материјала и муниције, дио артиљерије, од које је један брдски топ заузет под пуном запрегом, заједно с послугом и официром на челу. То је извршио један наш кубански козачки пук. Осим тога ми смо из састава истога корпуса заробили неколико десетина официра и много војника. *Закопано је више од 1.500 заосталих непријатељских љешева.* Барјак 8. турског пука отео је јуначким јуришем смјели сибирски козачки пук, који је сасјекао неколико пјешачких чета.

Показало се, да је 9. турски корпус, од 40.000 војника потпуно уништен под Сарикамишем. Ми смо отели цијелу артиљерију тога корпуса, заробили све генерале, више од 300 официра и неколико хиљада аскера, који су претекли од уништеног корпуса. Гонимо енергично остатке 10. корпуса.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Прилог Енглеског Краља. Његово Величанство Краљ Ђорђе послао је 100 лира (2500 франака) госпођи Паркингтон, супрузи нашег генералног конзула у Лондону, као свој прилог за Црногорски Црвени Крст. Госпођа Паркингтон образовала је у Лондону комитет за скупљање прилога за наш Црвени Крст. Племениту иницијативу за ту хришћанску цијељ дао је први сам узвишени Владалац Велике Британије, показавши својим поступком колико осјећа болове и страдања малих народа, који се боре за свој опстанак.

Аустријски аероплани. На Бадњи Дан и на сами Божић летио је над нашом пријестоницом аустријски аероплан. На Бадњи Дан бацио је на варош двије бомбе, од којих је једна експлодирала у дворишту приватне куће у непосредној близини Велике Државне Болнице. И ако је на овој видно истакнут барјак Црвеног Крста, ипак су је аустријски аероплани нарочито узели на нишан. Биће да желе показати каквим је хришћанским и културним духом прожета сусједна монархија! Друга је бомба пала у Општински Парк, али није експлодирала. И на сами Божић, празник мира и љубави, појавио се над Цетињем аустријски аероплан. Наше батерије отвориле су на њега паљбу, и задржале су га у великој даљини. Послије пола часа у највећој брзини окренуо је пут Котора. Налазећи се изнад Бјелоша, бацио је у близини цркве три бомбе. Пред црквом је био искупљен народ, махом жене, дјеца и старци. Бомбе нијесу експлодирале. Данас је над Његушима летио један аустријски аероплан и бацио је двије бомбе, једну на Дуги До, а другу на Ераковиће у близини Краљева Дворца. Штете није било.

Друштву св. Владимира приложио је у очи Божићних празника *г. пуковник Петар Пешић*, помоћник начелника Црногорске Врховне Команде 30 (тридесет) динара.

Друштвена Управа изјављује овим путем г. пуковнику најтоплију благодарност.

За сиромашне фамилије пребјеглих Херцеговаца. Ниже именована господа из Никшића упутила су, као божићни поклон, директору никшићске гимназије г. Мих. Буквићу своту од 360 перпера с молбом, да их раздијели међу сиромашније херцеговачке фамилије. Госп. Буквић примио је ту своту с благодарношћу и раздијелио по 10 перп. на: 21 породицу, 11 самораница и четвору сирочад.

Горњу су своту даровала ова господа: Њег. Преосвештенство Господин Епископ Кирил перп. 45, Михо Јеремић 100, Мило Томашевић 40, Браћа Радовић 30, Која Никовић 25, Васиљ Ушћумлић 20, Браћа Јоковић 15, Хусеин бр. Ђурђевић 10, Јово Радоичић 10, Душан Радоичић 10, поп Косто Љешевић 10, Спасоје Вујовић 10, Јован Вукајловић 5, Ристо Лажетић 5, Симат Бојанић 5, Дуљо Пешић 5, Браћа Стрипић 5, Ђурица Ђуричић 5, поп Јово Авдаловић 3, Ђ. Сушић 2.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 21. децембра. Непријатељ је посио јачим одјељењима малу Аду Циганлију код Београда. Ноћу између 22. и 23. децембра мања одјељења наша препадом су напала непријатеља, разбила га и заробила 45 војника, 1 поднаредника и 2 наредника. Наши губитци незнатни, Иначе у току посљедњег дана ни на једном фронту се није десило ништа значајније.

Крагујевац, 25. децембра. Непријатељ је почео да се утврђује код Панчева. Да не би био узнемириван у тим радовима, он употребљава наше војни заробљенике, излажући их тиме нашој ватри.

Ниш, 27. децембра. Наредба Врховног Команданта за цијелу војску за 25. децембра 1914. г. у Крагујевцу: „Јунаци! Стојећи пред непријатељем на бранику своје миле земље, ви дочекујете велике свијетле празнике Христовог Рождества далеко од својих милих и драгих на дому. Јунаци! Прославите Рождество Христово у мислима са вашима на дому. Славите Бога што је нашем оружју дао Свој благослов и што сте јуначки одбранили своју земљу од најезде непријатељске. Будите сретни и задовољни, што ће у вашим домовима и ове године божићни бадњак бити принесен на ватру у пуној слободи, у славу Божју. Са вјером у Бога славите име Његово са пуном надом, да ће и даље Његов благослов пратити наше оружје и нашу милу Србију. Дочекујући ове свијетле празнике са вама заједно на бојном пољу, ја вас, јунаци, поздрављам: Христос се роди! Врховни Командант Престолонасљедник Александар".

Лондон, 21. децембра. Влада Сједињених Америчких Држава упутила је Енглеској ноту поводом узапћивања америчких лађа на широком мору које су водиле трговину са неутралним државама. У поменутој ноти вели се, да је представка учињена у пријатељском духу и предсједник Вилсон додаје, да он има пуно повјерење у енглеску правду. Американски листови изјављују да од овога нема никакве рђаве намјере према Енглеској и да неће бити тешко постићи задовољавајући споразум.

Рим, 22. децембра. „Трибуна" доноси, да је професор Истрат, бивши Мин. Просвјете у Румунији, стигао у Рим. Румунски посланик Диаманди стићи ће данас. Имају да сврше једну дипломатску мисију код талијанске владе.

Лондон, 23. децембра. „Пал Мал Газет" говорећи о српским побједама каже: отпорна снага малих народа у овом рату једна је од најзначајнијих појава. Многи су мислили да је са Белгијанцима свршено кад је пао Антверпен. У ствари се они боре и бориће се још и са успјехом и са храброшћу. Прије недјељу дана уопште се држало да је српски отпор најзад сломљен и да ће осуђена Аустро-Угарска доћи до једног јевтиног тријумфа. Али се пророци опет преварише. Људи који се туку за своје куће и своју слободу готово су непобједни.

Лондон, 24. дец. У својој бесједи у Горњем Дому Лорд Киченер рекао је, да је једна од најдивнијих операција у мјесецу децембру била јединствено дјело храбре српске војске.

Рим, 24. децембра. Агенција Стефани јавља: Osservatore Romano објављује текст телеграма који је предсједник француске Републике упутио Папи. У одговор на приједлог Ваше Светости хитам да Вас увјерим да је Француска вјерна својим традицијама племенитости увијек поступала са својим ратним заробљеницима човјечно и да је она проучила средство за размјену свих оних који су дефинитивно признати за неспособне за војничку службу. Од своје стране Белгијски Краљ упутио је Папи овај телеграм: „Високо цијеним хришћанску идеју која је изазвала послани ми телеграм. Она одговара мојим личним осјећањима. Најсрдачније прихватам приједлог који ми је учињен у реченом смислу.

Сиднеј, 24. дец. Гувернер држећи један говор поводом шиљања аустралијанских јаких бродова и транспорта трупа, изјавио је да је Аустралија инспирисана једином жељом да што више помогне Великој Британији која брани право и правду.

Париз, 24. дец. Француско саопштење каже да су извјесним закашњењима у офансиви савезника разлог кише које су расквасиле земљиште.

Токио, 24. децембра. У званичним круговима истиче се потреба стварања формалног савеза са Русијом.

Лондон, 24. децембра. Енглески бродови бомбардовали су обалу Занзибара и нанијели непријатељу велике губитке.

Лондон, 24. децембра. Званично се јавља да је образовано шест армија од којих ће свака имати три кора. У исто вријеме именовани су команданти ових армија.

Лондон, 24. децембра. Приходи Велике Британије у посљедња три

мјесеца показују вишак од 1 милиона лира стерлинга према приходима у истом периоду 1913. год. Новине сматрају ово за сјајан доказ финансијске и трговачке јачине Енглеске.

Рим, 24. дец. Руски амбасаадр одговарајући на вијести из њемачког извора, које су објавили извјесни италијански листови, изјавио је да ће Русија закључити мир само кад савезници побиједе.

Париз, 24. дец. Све важније банке објавиле су да одустају од примјене мораторија на депозите текућих рачуна.

Тифлис, 24. дец. Поводом сјајне побједе код Ардагана варош је свечано искићена заставама. Усхићени народ образовао је патриотске манифестације. У свим црквама одслужена су благодарења. Свечаном благодарењу у катредали на којему је чинодјејствовао ексарх, присуствовали су консули Француске и Енглеске. Многобројни возови послани су у правцу Ардагана да довезу мноштво заробљеника.

Беч, 25. децембра. Цар је ставио у пенсију команданта пете армије генерала инфантерије Лаборијуса Франка по његовој молби, из здравствених разлога. (Ово је онај генерал, који је претрпио пораз код Биограда. Ур.)

Рим, 25. децембра. Српски Министар у Риму, упитан изјавио је незаинтересованост Србије у арбанским догађајима. Само, ако дође до каквог опасног покрета на граници, Србија ће подузети мјере, да садашња побуна у Арбанији неће имати опаснијих посљедица.

Исто је тако изјавио грчки посланик, да се Грчка неће мијешати у арбанске послове, али да ће бранити своје интересе, ако их побуњеници повриједе. (Нар. извјештај).

Рим, 25. децембра. Петроградски листови вјерују, да послије окупације Буковине неће моћи наставити операције у Карпатима Аустријанци, којима је десно крило у опасности. (Нар. извјештај.)

Рим, 25. децембра. Погреб Гарибалдијева сина био је сјајан. Синоћ је стигла вијест, да је и други син погинуо. (Нар. извјештај.)

Букурешт, 25. децембра. Агенција Стефани јавља из Драча, да је 24. децембра у 9 часова из јутра извршен напад на висове Разбула којим је руководио Есад паша и у коме је успио. Борба се свршила у 10 и по часова. Двије су куће запаљене. По подне је дошла једна грчка крстарица.

Лондон, 25. децембра. Француски коминике доноси, да је од мора до Лиса било артиљеријске борбе, у којој су савезници непрестано били надмоћнији. Артиљерија је отјерала аероплане који су се били упутили на Денкерк. Преко цијелога дана непријатељ је бомбардовао болницу у Тану.

Лондон, 25. децембра. Листови доносе да је Аустрија понудила Србији закључење мира на основици status quo (!!), осим тога Србија би добила сјеверну Арбанију и морску обалу до црногорске границе (!!).

Беч, 25. децембра. Агенција Стефани јавља, да „Ђорнале д' Италија" сазнаје из Валоне 25. децембра, да италијански војници по страховитом времену настављају искрцавање да би заузели веома важне позиције за одбрану Валоне. Неколико лица, која су се налазила у затвору без оптужбе за ма какву кривицу, ослобођено је. Административна организација и јавна служба у вароши редовно функционишу. Ситуација у Драчу из дана у дан је све озбиљнија. Вијести о судбини Есад-паше мало умирују. Он се излагао опасности да буде опкољен и да падне у руке побуњеника. У Берату је промијењена влада без борбе. Арбанска застава је замијењена отоманском. Влада, тако организована у Берату, независна је од власти Есад-паше.

Беч, 25. дец. (Званично). По подне је на угарско-галицијском фронту владало затишје. У највишим предјелима јављају за лаки мраз и снијег. На обалама Дунајца и у руској Пољској мјестимице је долазило до артиљериске борбе. Наше заштитнице, које су наступале у јужној области Буковине у подножју Карпата, морале су се повући ближе главним кланцима пред надмоћнијим непријатељским снагама.

Техеран, 25. децембра. Говори се да је влада упутила министру Турске ноту у којој каже: ако Турска не спријечи офансиву Курда и пустошење персијског земљишта, да ће бити приморана одређи се неутралности и послати против Турака своја оружана племена.

Рим, 26. дец. Грчки Министар у Риму изјавио је новинарима, да је шиљање крстарице „Hellas" пред Драчем ријешено на потраживање грчког посланика, да би се на њу укрцали поданици грчки. Министар је додао да догађај нема никаквог политичког или изазивачког карактера.

„Трибуна" прима из Атине, да листови полузваничио тврде, да мисија лађе „Hellas" у Драч нема друге сврхе до укрцавање сународника у случају опасности. Командант лађе добио је наредбу да се уздржи ма од какве војне операције.

Енглески адмиралитет јавља да лађа „Аудациус" није потопљена у Сјеверном Мору код Ирландије и да се налази у ескадри код Дувера, и да није никада била оштећена.

Помоћна лађа „Сицилија" полази за Драч да замијени „Сардинију", која ће отпловити у Медову.

Лондонски листови примају из Техерана, да је персијска влада упутила Турској ноту, извјештавајући је да ће, ако се напади и пљачкања курдска наставе, прекинути неутралност.

Париз, 26. дец. Велики Књаз Николај и генерал Жофр измијењали су телеграфске честитке поводом руске побједе. Генерал Жофр је додао да се савезници на свима фронтовима спремају сада на крајњу побједу.

Рим, 26. децембра. Према посљедњим вијестима побољшало се је стање у Драчу. Пренк-Биб-Дода изјавио је француском консулу, да ће дјеловати на Младотурке, с којима је у добрим односима, да не покушавају никакву акцију. (нарочити извјештај).

Лондон, 26. децембра. Њемачка је примила енглески предлог да измијења заробљенике који су неспобни за војну службу.

Вашингтон, 26. децембра. Британски амбасадор изјавио је да ће укрцани бакар, прије него што буде проглашен контрабандом, бити у случају запљене враћен или пуштен. Ниједан транспорт за Италију није био заустављен у Гибралтару од 20 децембра.

Сазнаје се да су овдје дана увјерења да Велика Британија неће интервенисати поводом транспорта бакра за Италију. Транспорти за Шведску и Норвешку такође се неће заустављати.

Дописник „Daily Telegraph"-а у Вашингтону јавља да је обавијештен из сигуног извора да ће одговор Велике Британије на ноту предсједника Вилсона бити задовољавајући, са обећањем неких концесија, али ће порицати право америчких захтјева у другим тачкама.

Лондон, 26. децембра. Италијански амбасадор у Бечу добио је наредбу да тражи објашњења и хитну истрагу од аустријске владе због хапшења у Биограду четири Италијана који су задржани као таоци.

Париз, 26. децембра. У Аргони су Французи бацили у ваздух мину код њемачких шанчева и кроз продор јуришао је италијански пук под командом потпуковника Гарибалдија. Он је заробио 120 војника, међу којима 12 подофицира и отео један митраљез. Подофицир Константин Гарибалди, отац потпуковников, погинуо је у том нападају.

Париз, 27. децембра. Извјештај француске анкетне комисије износи страховита звјерства њемачких трупа. Свједочанства под заклетвом доказују да се пљачке, паљења и убијства систематски врше по наредби њемачких официра. Сељаци су гоњени из својих кревета и упућивани пјешице у Њемачку. Они који би пали на путу били су дотучени бајонетима.

Париз, 27. децембра. Из енглеског главног стана јавља се о различитој формацији њемачких чета које се сада боре у Белгији. „Landwehr", „Landsturm", „Ersatzreserve" и добровољци сачињавају несавршене формације, пошто су ти нередовни елементи придружени редовној војсци. Операције сада улазе у нову фазу и иницијатива је прешла у руке савезника.

Рим, 28. децембра. Амбасадори Русије, Француске и Енглеске посјетили су лично генерала Риђотиа Гарибалдиа и изјавили му, у име својих влада и своје, саучешће поводом јуначке смрти његових двају синова у Француској.

Министри Србије и Грчке изјавили су г. генералу топло саучешће од стране својих Узвишених Владара. То је исто учинио и наш генерални консул г. Евг. Поповић, на чему је генерал Гарибалди топло захвалио замоливши га да изјави његове осјећаје дубоке благодарности и оданости према Краљу Господару.

Лондон, 28. децембра. Велики турски транспорт потопљен је усљед мине на уласку у Босфор. Један други турски транспорт који је пратила крстарица „Меџидије", потопљена је између Синопе и Требизонда. Руска крстарица „Меркурија" са једним контра-торпиљером напала је „Меџидију" која је умакла.

Лондон, 28. дец. Одговор Велике Британије на америчанску ноту биће објављен у недјељу.

Лондон, 28. дец. Ријека Темза се разлила и потопила нека лондонска предграђа.

Лорд Киченер изјавио је у парламенту да број савезничких војника и количине муниције свакодневно расту и да је увјерен у тријумф Енглеске, Француске и Русије.

Петроград, 28. дец. Петроградске новине мисле, да послије заузимања Буковине од стране Руса, Аустријанци, угрожени на „десном крилу, неће моћи наставити операције у Карпатима.

Позивају се г. г. претплатници „Гласа Црногорца", којима истиче претплата 1. јан. 1915 год., да изволе обновити претплату; у противном шиљање листа свакоме ће се обуставити од 1. јануара 1915.

Цетиње, 13. децембра 1914.

Администрација „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА"

Званични огласи

Објава. Како се на дан 23. децембра 1914 године није нико од занатлија пријавио интендантури Тушког Војног Округа, на лицитацију за израду 25 спољних телера на Војном стану у Тузима, — то са овим поново Интендантура заказује лицитацију дана 14. јануара 1915.

Горње се доставља заинтересованим до знања, а услови се израде могу сазнати сваког дана у канцеларији од 8—12 прије и од 2—6 послије подне.

Број 2035. Из канцеларије Интенд. Тушког Војног Округа, 26. децембра 1914 г., Тузи. (1,3)

Објава. Сагласно данашњем рјешењу Краљ. Обл. Суда, број доњи, овим се објављује, да ће дана 31. децембра ове године од 8—12 прије и од 2—6 сати послије подне у канцеларији Обласног Суда бити јавна лицитација за издавање хљеба свим истражним притвореницима у Истражном Затвору у Подгорици у току 1915 године.

Подузимач за издавање хљеба обавезан је положити суду кауцију од пет стотина (500) перпера, или дати два сигурна јемца, која ће Суд као такве примити. Хљеб мора бити од чисте домаће пшенице, ситно самљевене, добро печен и по занату уређен, а подузимач га има издавати притвореницима на тражњу за то надлежних у свако доба дана и у оноликим количинама, колико је сваког дана истражних притвореника, рачунајући на сваку особу по један и по кгр. дневно.

Детаљнија обавјештења о лиферовању реченог хљеба лицитанти могу сазнати сваког радног дана у канцеларијско вријеме у канцеларији Обласног Суда.

Лиферовање истог ће се уступити оном лицитанту, чија би понуда била најнижа и за суд повољна.

Број 2904. VII—1914—69.

Подгорица, 12. децембра 1914 г.

— Краљ. Обласни Суд —
за предсједника — судија,
П. А. Пејановић.

(2,3)

Приватни огласи

Под притиском велике туге и жалости, јављамо свим нашим сродницима, кумовима, пријатељима и познаницима, да је наш драги син, односно брат и ђевер

† Лука П. Вујисић

пјешадијски капетан и командант баталеона регрута

погинуо у борби противу непријатеља 19. новембра 1914 г., на Вихру — код Вишеграда.

Сматрамо за свету дужност изјавити своју вјечиту благодарност официрима и војницима баталиона, који свога команданта уграбише испред непријатеља, придржаше га на рукама у моменту његовог издисаја и сахранише га.

Вјечита хвала свим породицама и појединцима, који на глас смрти нашег драгог покојника дођоше, те нам лично изјавише своја саучешћа.

Доживотно смо такође благодарни сљедећој господи на искреним, писменим и телеграфским саучешћима:

Његовом Високопреосвештенству Митрополиту Гаврилу Дожићу; министру провде Љуб. Бакићу; игуману Рафаилу Ђуровићу; великосудијама: Марку Радуловићу, Милу Дожићу и Саву Церовићу; бригадиру Радомиру Вешовићу; капетану Ристу Бошковићу; апотекару Милоњи Лалићу; судијама: Малину Радовићу и Илији Прелевићу; управнику Андрији Поповићу; учитељима: Велашевићу и Беговићу; студенту Ивану Зечевићу; рањенику Станиши Станишићу;

чиновницима поштанско-телеграфске струке:

Перу Ђ. Шоћу, Марку Газиводи, Милошу Лазаревићу, Марку Ф. Шоћу, Крсту Н Мартиновићу, Јоку Иванишевићу, Лазу Јововићу, Марку Ђурашковићу, Вучићу Томовићу, Станку Вујовићу, Јову Николићу, Станку Радовићу, Крсту Бошковићу, Миљану Лазовићу, Филипу и Нику Пејовићима, Милу Дедовићу, Симу Секулићу, Милутину Вешовићу, Душану Марковићу, Гаврилу Милачићу, Вуку Влаховићу, Михаилу Вуковићу, Милану Бабовићу, Радоњи Јововићу, Драгиши Шошкићу, Саву Лаковићу, Нику Јовићевићу, Перу Гојнићу, Васу Мартиновићу, Љубу Поповићу, Новици Зорићу, Тому Вујовићу, Луки Милошевићу, Јевту Јауковићу, Богдану Бошковићу, Ђорђији Меденици, Милуну Савићу, Видаку Булатовићу, Јеврему Зечевићу и Миличку Машовићу; — рачуновођи Милићу Милошевићу; секретару Миливоју Новичићу; господи Милици Иванишевић; Нешу Пилетићу; Браћи Стијовићима; Комнену Спахићу, кап. Миру Божевићу; Војину Митровићу; кап. Стевану Ђурђићу; — свештеницима: Николи и Машану Симоновићима; писару Миливоју Лакићевићу; учитељима: Блажу Меденици и Новаку Трипковићу; командирима: Сави и Спасоју Лазаревићима; кап. Гавру Аџићу; поручницима: Милоњи Крићу, Вуксану Вешовићу, Сави Ракочевићу, Милутину Ђурђићу и Видаку Гарићу; Вуку Шпадијеру; Михаилу Пековићу; Марку Митрову Поповићу; секретару Јову Добричанину; Радоју М. Ракочевићу; Мијајлу С. Меденици; Миру М. Бошковићу; Зарији Ракочевићу; Милићу В. Обреновићу; секретару Милутину Радоњићу; капетанима: Миљану Ивановићу и Михаилу Булатовићу; официру Ђуру Милачићу; богослову Блажу Лазовићу; Радошу и Милошу Поповићима; поручнику Радивоју Зечевићу; Радовану Вујошевићу; матуранту Вујици Томовићу; Милованy Милошевићу; Гавру Савову Вуксановићу; Тодору Гашовићу, Милу Ловићу и Влајку, Јагошу, Новици и Љубу — Вешовићима.

Још једном вјечита хвала свима, који нам ма на који начин изјавише своје саучешће за нашим драгим Луком.

Јабука, 10. децембра 1914.

Ожалошћени: отац **Пуниша**; мајка Дмитра; брат **Миладин**; сестре: **Божана, Стане** и **Зорка**; снаха **Росе** и — браћа: **Вуко** и **Радисав** у одреду санџачке војске. (бр. 598. 1,1)

Издање и Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије